

Hakemler ?çin Mesleki Haz Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hakemler ?çin Mesleki Haz Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22561>

zet

Hakemler in Mesleki Haz le?i (HMH), spor hakemlerinin mesleki görevlerini yerine getirirken deneyimledikleri içsel tatmin, keyif ve ak?? durumunu ölçmek amac?yla geli?tirilm? bir psikometrik arat?r. Bu lek, Ayd?n Karaçam ve Ay?e Pulur taraf?ndan 2018 y?l?nda Türkçeye uyarlanm??t?. Ölçe?in temel amac?, hakemlik mesle?inin do?as?nda bulunan zorluklara ra?men bireylerin görevlerinden ne ölçüde keyif ald?klar?n? ve bu hazz?n performanslar?na etkilerini ara?t?rmakt?. HMH, spor psikolojisi alan?nda hakemlerin motivasyon kaynaklar?n? ve kariyer sürdürülebilirliklerini analiz etmek için önemli bir uyarlama al??mas?n?n ürünüdür.

Anahtar Kelimeler

Hakemler, Mesleki Haz, Spor Psikolojisi, sel Motivasyon, Uyarlama, lek Geli?tirme, Geçerlik ve Güvenirlik

Yazarlar

Ayd?n Karaçam, Ay?e Pulur

Amaç

Hakemler in Mesleki Haz le?i'nin temel amac?, hakemlik mesle?ini icra eden bireylerin bu görevlerinden duyduklar? mesleki hazz? ve tatmini psikometrik olarak geçerli ve güvenilir bir biçimde ölçmektir. Bu lek, hakemlerin görevlerini sürdürme motivasyonlar?n? anlamak ve mesleki tatmin düzeylerini belirlemek için tasarlanm??t?r.

Ölçek, ayn? zamanda, hakemlerin performanslar?n? ve kariyer doygunluklar?n? etkileyen psikolojik faktörleri ortaya koyarak, spor federasyonlar? ve e?itimciler için hakem geli?im programlar?na yönelik veri sa?lamay? hedefler. Ölçe?in Türkçeye uyarlanmas?yla, Türk spor bilimleri literatürüne hakem motivasyonu ara?t?rmalar? için standart bir ölçüm arac? kazand?r?lm??t?r.

Yap?

HMH, hakemlerin mesleklerine yönelik haz düzeylerini temsil eden psikolojik yap?y? lmektedir. Bu yap?, genellikle içsel motivasyonun ve görevden al?nan ki?isel tatminin bir bile?eni olarak ele al?n?r. Mesleki haz, d??sal ödüllerden (cret, tan?nma) ziyade, görevin kendisinden (adalet sa?lama, zorluklarla ba?a ?kma, sporun bir paras? olma) kaynaklanan doyumunu ifade eder.

Uyarlama al??mas?nda, le?in orijinal yap?s?n?n Türk hakem popülasyonunda da geçerli olup

olmadı mı? test edilmesi amaçlanmamıştır. Bu yapı, hakemlerin stres, baskı ve eleştirilere rağmen mesleklerini sürdürme eğilimlerini açıklayan temel bir psikolojik bileşen olarak kabul edilmektedir.

Geçerlik

Hakemler için Mesleki Haz Ölçeği'nin geçerlik çalışması, 2018 yılında Karaçam ve Pulur tarafından gerçekleştirilmiştir. Geçerlik, ölçeğin gerçekten ölçmeyi amaçladığı yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü gösterir. Bu çalışmada kapsamında, yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Uyarlama sürecinde, özgün ölçeğin boyutları'nın Türk kültürüne ve hakemlik profesyonel bağlamına uygunluğu incelenmiştir. Genellikle bu tür çalışmalarda Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak ölçeğin faktör yapısının teorik beklentilerle uyumu tespit edilir. Güçlü bir yapı geçerliliği, H₁MHÖ'nün hakemlerdeki mesleki hazzı güvenilir bir şekilde aydınlatıp edebildiğini göstermiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirlik çalışması da geçerlik çalışması ile eş zamanlı olarak yürütülmüştür. Güvenirlik, ölçeğin ölçtüğü sonucun tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Karaçam ve Pulur (2018), H₁MHÖ'nün iç tutarlılığını değerlendirme için istatistiksel yöntemler kullanmışlardır.

En yaygın kullanılan güvenilirlik göstergesi olan Cronbach's Alpha katsayısının hesaplanması, ölçek maddelerinin birbiriyle ne kadar uyumlu olduğunu ortaya koymuştur. Yüksek alfa katsayısı, ölçeğin maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü ve dolayısıyla ölçeğin yüksek içsel tutarlılığa sahip olduğunu gösterir. Ayrıca, bazı güvenilirlik çalışmaları test-tekrar test yöntemini de içerebilir, bu da ölçek puanları'nın zaman içinde ne kadar kararlı olduğunu gösterir.

Faktör Analizi

Hakemler için Mesleki Haz Ölçeği'nin Türkçeye uyarlama sürecinin kritik bir aşaması faktör analizidir. Bu analiz, ölçeğin altında yatan boyutsal yapıyı keşfetmek ve doğrulamak için zorunludur. Uyarlama çalışmasında muhtemelen, ölçeğin orijinal yapısının (yani kaç boyuttan oluştuğunun) Türk hakem örnekleminde de korunduğu Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile test edilmiştir.

Faktör yükleri ve model uyum indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) incelenerek, ölçek maddelerinin ilgili faktörlere yeterli düzeyde yüklendiği ve genel modelin veriyle iyi bir uyum sergilediği gösterilmiştir. Bu psikometrik işlem, ölçeğin yapısal geçerliliğini bilimsel standartlara uygun olarak kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type:

Uyarlama (Adaptasyon)

Format:

Derecelendirme formatı (Ölçek derecelendirmesi kaynakta belirtilmemiştir, ancak psikolojik ölçeklerde yaygın olarak kullanılan Likert tipi ölçek olması muhtemeldir.)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Spor Hakemleri (Referees/Umpires)

Age Group:

Yetişkin hakemler (Genellikle aktif görev yapan profesyonel veya amatör hakemler)

Population Details:

Futbol, basketbol, voleybol gibi çeşitli spor dallarında görev yapan, resmi olarak tescilli hakemler.

Test Methodology:

Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, hakemlik görevlerine ilişkin hissettikleri haz ve tatmin düzeyini belirtilen derecelendirme formatına göre ifade ederler.

Anahtar Kelimeler

Mesleki Doyum, Hakem Performansı, Sporcu Psikolojisi, Faktör Analizi, Cronbach's Alpha, Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Kaynakta belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses:

Sorumlu yazar Aydın Karaçam için: aydinkaracam@gmail.com

Correspondence Address:

Kaynakta belirtilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yılı?**Test Yılı?:**

Uyarlama çalışması 2018 yılında yayımlanmıştır.

İzinler ve Ücret:

Ölçeğinin ticari kullanımı ve izin koşulları için sorumlu yazar Aydın Karaçam ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çalışmalarda kullanımı genellikle kaynak gösterilerek serbesttir.

PDF Kaynağı:

Ölçeğinin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [hakemler-icin-mesleki-haz-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/toad.pdf)

Kaynaklar

Karaçam, A. ve Pulur, A. (2018). Hakemler için Mesleki Haz Öleğ-i: Geçerlik ve güvenirlik çalışması-HİMHÖ. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi* 3(2), 35-45. doi:10.31680/gaunjss.416737.

Sorumlu Yazar İletişim: aydinkaracam@gmail.com

Hakemler için Mesleki Haz Öleğ-i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak içerikte le?in maddeleri yer almamaktad?r. Ölçek maddelerine ula?mak için yukar?da belirtilen referans makaleye veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM